Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 7.5.2021, HE 75/2021 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain ja veronkantolain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esityksessä HE 75/2021 vp ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti veronlisäyksestä ja viivekorosta annettua lakia siten, että maksujärjestelyn kohteena olevalle verolle laskettavaa viivästyskorkoa alennettaisiin määräaikaisesti. Viivästyskorko olisi väliaikaisesti korkolaissa tarkoitettu viitekorko lisättynä 7 prosenttiyksikön asemesta 2,5 prosenttiyksiköllä. Viitekoron ollessa nykyisin nolla prosenttia viivästyskorko olisi 2,5 prosenttia. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi veronkantolakia siten, että veron palautuksia ei väliaikaisesti käytettäisi huojennetun maksujärjestelyn kohteena olevan veron suoritukseksi. Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen toimiin, joilla helpotetaan pitkittyneen covid-19-pandemian ja rajoitustoimenpiteiden vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilannetta.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Kiitämme pääministeri Marinin hallitusta tärkeän esityksen antamisesta. **Pidämme maksujärjestelyn kohteena oleville veroille laskettavan viivästyskoron väliaikaista alentamista erittäin tarpeellisena ja kannatettavana.** Esitykseen sisältyvä ehdotus veronpalautusten maksamisesta verovelvolliselle ilman kuittausmenettelyä on myös hyvä ja perusteltu ehdotus.

Ehdotukset parantaisivat osaltaan koronapandemiatilanteen vuoksi maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysten maksuvalmiutta ja toimintaedellytyksiä yhdessä muiden tukitoimien kanssa, kun monella yrityksellä liikevaihto on merkittävästi supistunut tai loppunut jopa kokonaan.

Alennettu viivästyskorko maksujärjestelyn kohteena oleville veroille

Pidämme ehdotusta maksujärjestelyyn sovellettavan koron alentamisesta väliaikaisesti 4,5 prosenttiyksiköllä, joka tarkoittaisi tällä hetkellä sovellettavan korkotason mukaan 2,5 prosentin alennettua viivästyskorkoa, oikeasuuntaisena ja tarpeellisena. Näkemyksemme mukaan viivästyskoron alentaminen on olennainen osa kokonaisuutta, jolla pyritään tukemaan pitkittyneestä covid-19-pandemiasta ja tiukentuneista rajoitustoimista kärsineiden yritysten selviytymistä kriisin yli. Kun kuitenkin otetaan huomioon koronapandemian aiheuttama ainutlaatuinen tilanne, jonka seurauksena yritykset ovat laajamittaisesti vakavissa ja pitkittyneissä talousvaikeuksissa, ja tavoite auttaa yrityksiä selviämään kriisitilanteen yli muutoin elinkelpoisten yritysten konkurssit välttäen, **esitämme, että mahdollisuutta alentaa maksujärjestelyyn tai veronlykkäykseen määräaikaisesti sovellettavaa korkoa edelleen ehdotetusta marginaaliselle tasolle ja jopa nollaan arvioitaisiin tarkoin.**

Esityksen mukaan maksujärjestelyjä koskevista tiedoista on havaittavissa viitteitä siitä, että alhainen viivästyskoron taso on tehnyt huojennetusta maksujärjestelystä houkuttelevan rahoituskeinon sellaisille yrityksille, jotka eivät joko välttämättä olisi tarvinneet tukea koronakriisistä selvitäkseen tai joilla olisi ollut mahdollisuus saada rahoitusta myös rahoituslaitoksilta. Esityksen mukaan viivästyskoron olisi perusteltua olla suurempikin kuin ehdotettu 2,5 prosenttia, jotta maksujärjestelyn kautta annettava tuki kohdistuisi paremmin pahiten koronakriisistä kärsineille yrityksille, eikä toimisi houkuttelevana rahoituskeinona myös muille yrityksille. Esityksen mukaan viivästyskoron määräksi ehdotetaan uudessa maksujärjestelyssä 2,5 prosenttia, jotta sellaisten verovelvollisten maksujärjestelyvelkojen viivästyskorko ei nousisi, jotka hakevat uutta maksujärjestelyä ja joille on viime vuonna myönnetty huojennettu maksujärjestely 2,5 prosentin viivästyskorolla.

Esitetyn korkotason taustalla oleva, ja mielestämme kannatettava, tavoite torjua tukea tarvitsemattomien yritysten toimesta tapahtuvaa huojennetun maksujärjestelyn hakemista ”väärin perustein” ja sen käyttämistä rahoituskeinona ei saisi johtaa siihen, että huojennettujen maksujärjestelyjen kautta annettu tuki jää kohdistumatta riittävän tehokkaalla tavalla koronapandemiasta pahiten kärsineille yrityksille, kuten vaikeimmassa asemassa oleville pienille ja keskisuurille yrityksille. Näkemyksemme mukaan esityksessä tarkoitettu problematiikka liittyen huojennetun maksujärjestelyn myöntämiseen sitä tarvitsemattomille hakijoille olisi ratkaistavissa muilla keinoin.

Korkotason alentamisen lisäksi pidämme tärkeänä, että Verohallinto käyttää täysimääräisesti voimassa olevan lainsäädännön mahdollisuuksia koron perimättä jättämiseen. Myös valiokunta on kiinnittänyt asiaan viime

vuonna huomiota ja piti viivästyskoron väliaikaista alentamista koskevan esityksen (VaVM 4/2020 vp - HE 33/2020 vp) yhteydessä tärkeänä, että Verohallinto hyödyntää täysimääräisesti voimassa olevan veronkantolain 43 §:n 3 momentin säännöksen, jonka mukaan maksujärjestely on erittäin painavista kohtuussyistä mahdollista tehdä myös siten, että korkoa ei peritä. Näkökohta on edelleen ajankohtainen.

Veronkantolain 43 §:n 3 momentin mukaisella korottomalla maksujärjestelyllä voitaisiin kohdentaa apua suurimmissa vaikeuksissa oleville yrityksille. Esitämme lisäksi pohdittavaksi tarvetta säätää verokantolakiin määräaikainen tarkentava säännös, jolla selkeytettäisiin 43 §:ssä tarkoitetun korottoman maksujärjestelyn soveltamista koronapandemian aiheuttamissa vakavissa maksuvaikeuksissa.

Myös veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 7 §:n 3 momentin mukainen mahdollisuus jättää viivästyskorko kokonaan perimättä maksamisen viivästyessä verovelvollisesta riippumattomasta syystä, pätevästä syystä tai muusta erityisestä syystä tulisi hyödyntää täysimääräisesti.

Palautusten käytön estäminen huojennettuun maksujärjestelyyn kuuluvaan veroon

Veronkantolain 25 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti siten, että siihen lisättäisiin väliaikaisesti uusi 3 kohta. Uuden 3 kohdan mukaan palautusta ei käytettäisi 41 §:ssä tarkoitetun maksujärjestelyn kohteena olevan veron suoritukseksi, jos maksujärjestelyyn sovelletaan veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 e §:ää. Ehdotetulla muutoksella estettäisiin palautuksen käyttäminen esityksen perusteella tehtyyn huojennettuun maksujärjestelyyn kuuluvien verojen suoritukseksi. Tämä tarkoittaisi sitä, että palautus maksettaisiin verovelvolliselle, jos palauttamiselle ei ole muita veronkantolain 4 luvussa säädettyjä esteitä.

Säännöksen tavoite on hyvä ja kannatettava. Kiinnitämme kuitenkin huomiota seuraavaan.

Ehdotuksen mukaan uuden maksujärjestelyn kesto voisi olla enintään 24 kuukautta, ja samalla palautusten käytön estäminen huojennettuun maksujärjestelyyn sisältyvään veroon olisi kuitenkin ehdotuksen mukaan voimassa vain vuoden 2021 loppuun asti. Ehdotuksen mukaan vuoden 2022 alusta lukien veronpalautusten käyttämiselle huojennettuun maksujärjestelyyn kuuluvien verojen suoritukseksi ei siten olisi enää estettä. Asetelma voi näkemyksemme mukaan johtaa tilanteeseen, jossa mahdollisten vuoden 2022 alkupuolelle ajoittuvien veronpalautusten käytön johdosta myös

kahden vuoden enimmäiskeston ajaksi myönnetyn maksujärjestelyn tosiasiallinen kesto jää tarkoituksenvastaisesti jopa alle puolen vuoden mittaiseksi.

Näkemyksemme mukaan yksittäinen veronpalautus ei ole välttämättä aina riittävä osoitus siitä, että pitkittyneen koronapandemian vuoksi maksuvaikeuksissa olevan verovelvollisen maksuvalmius ja vastaavasti kyky suoriutua tulevista verovelvoitteista olisi palautunut niin merkittävissä määrin, ettei huojennetun maksujärjestelyn noudattamiselle loppuun asti olisi enää tarvetta. Näkemyksemme mukaan vastaava epäkohta pääsi syntymään alkuvuodesta 2021 viime vuonna myönnettyjen helpotettujen maksujärjestelyjen osalta, kun niitä koskeva vastaava helpotus päättyi vuoden 2020 lopussa. Huojennettujen maksujärjestelyiden kautta annettu tuki on tärkeä erityisesti kaikkein pienimmille yrityksille, joilla ei koronakriisin aiheuttamissa maksuvaikeuksissa välttämättä ole käytettävissä muita rahoituskeinoja maksujärjestelyjen sijaan.

Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 18) korostetaan maksujärjestelyn uusimismahdollisuuden ja lisämaksuajan myöntämisen merkittävyyttä koronakriisissä vaikeuksissa oleville yrityksille verovelvoitteista suoriutumisen ja maksuvalmiuden ylläpitämisen kannalta. Esityksen keskeisissä ehdotuksissa (s. 13) todetaan, että: ”*Huojennetun maksujärjestelyn tarkoituksena on antaa yrityksille lisää maksuaikaa veroille ja siten tukea yrityksen maksuvalmiutta pitkittyneen covid-19-pandemian ja sen johdosta toteutettujen rajoitustoimenpiteiden aikana. Veronpalautusten maksaminen verovelvolliselle sen sijaan, että niitä käytettäisiin maksujärjestelyvelkojen suoritukseksi, tukisi myös osaltaan tätä tavoitetta.*” Edelleen esityksessä (s. 17) todetaan, että: ”*Varsinkin mahdollisuus uuden, enimmillään kahden vuoden pituisen, maksujärjestelyn saamiseen voimassa olevan maksujärjestelyn tilalle parantaisi merkittävästi sellaisten verovelvollisten asemaa, joilla on ollut vaikeuksia suoriutua voimassa olevan maksujärjestelyn maksuista sekä uusista veroista.*” Kaikki edellä mainitut tukevat näkemystämme huojennetun maksujärjestelyn antaman maksuajan korostuneesta merkityksestä verovelvollisten maksuvalmiuden ja veronmaksukyvyn palauttamiseksi.

Edellä esitetyn johdosta **Suomen Yrittäjät esittää ehdotettua palautusten käytön estämistä koskevaa sääntelyä muutettavaksi siten, että palautusten käyttö estyy esityksessä tarkoitettuun huojennettuun maksujärjestelyyn kuuluvan veron suoritukseksi aikana, jona verovelvolliselle myönnetty huojennettu maksujärjestely on voimassa.**

Esitys asettaa verovelvollisia sattumanvaraisesti eriarvoiseen asemaan verotuksen päättymisen ajankohdan perusteella

Yksityisiin elinkeinonharjoittajiin eli niin sanottuihin toiminimiyrittäjiin sovelletaan luonnollisia henkilöitä koskevaa joustavaa verotuksen valmistumisaikaa, jolloin verotus voi valmistua ”sattumanvaraisena” aikana ennen lokakuun loppua. Tämä johtaa ongelmiin huojennetun maksujärjestelyn kannalta, sillä se on esityksen mukaan haettavissa 31.8.2021 saakka. Edellä mainitun johdosta vaikkapa kaksi ravintolayrittäjää, joilla on ulosmyyntiä, voisi joutua sattumanvaraisesti eriarvoiseen asemaan. Jos ravintoloisija A:n verotus päättyy kesäkuussa, tämä voi hakea koronavuoden 2020 tuloveroihin huojennettua maksujärjestelyä ja saada siten joustoa taloutensa hoitamiseen kuntoon. Sitä vastoin ravintoloitsija B, jonka verotus päättyykin vasta syyskuussa, ei voi hakea huojennettua maksujärjestelyä ja saada esityksellä tavoiteltua tukea korona-ajan yli selviytymiseen. Ravintoloitsija B voi kyllä hakea säännönmukaista maksujärjestelyä, mutta tosin merkittävästi korkeammalla seitsemän prosentin korolla. **Tätä ei voida pitää hyväksyttävänä.**

On myös syytä huomata, että elinkeinonharjoittaja ei voi itse vaikuttaa verotuksensa päättymisen aikaistumiseen ja siten koronavuoden 2020 tuloveron eräpäivään. **Esitys johtaisi siten sattumanvaraisesti yksityisiä elinkeinonharjoittajia eriarvoistavaan tilanteeseen, mikä on sääntelyn tavoitteen vastaista.** Helpotetulla maksujärjestelyllä ja siihen liittyvällä viivästyskoron alentamisella pyritään tukemaan elinkelpoisia yrityksiä koronakriisin yli. Sääntelyn tarkoituksena on joustavoittaa veronmaksua ja mahdollistaa yrityksille talouden kuntoon saattaminen korona-ajan jälkeen. Huojennetulla maksujärjestelyllä yritykset pystyvät joustavammin hoitamaan taloudellisia velvoitteitaan helpottaen myös työllistämiseen liittyvien verovelvoitteiden hoitamista.

Vastaavasti ongelma voi syntyä myös yhteisöjen vuoden 2020 tuloverojen osalta silloin, kun yhteisön vuoden 2020 verotus päättyy 31.8.2021 jälkeen, jolloin esityksen mukaan huojennetun maksujärjestelyn hakeminen ei ole enää mahdollista.

Esitystä tulee muuttaa siten, että huojennettua maksujärjestelyä tulee voida hakea vuoden 2020 tuloverolle veron eräpäivästä ja verotuksen päättymisen ajankohdasta riippumatta.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija